

Anne-Baba Hakkı

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ
الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفًّا وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا
قَوْلًا كَرِيمًا (23) وَاحْفَظْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ
ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا (24) رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ
تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا (25)

Muhterem Müminler!

Kur’ân-ı Kerîm’de ve Hz. Peygamber (s.a.v.)’in hadîs-i şeriflerinde bir insan için en önemli ve öncelikli vazife, onu yoktan var eden Allah’a iman ve O’na ibadet olarak tarif edilir. Bundan sonra, ikinci sıradaki en temel vazife ise ana-babaya saygı ve onlara iyi davranmaktır. Kur’ân-ı Kerîm’in birçok ayetinde Allah’a kulluk emrinin hemen peşinden ana-babaya iyi davranma emredilmiştir. Cenâb-ı Hak bize bu hususu şu şekilde ifade etmektedir: **“Rabbın kesin olarak sadece kendisine kulluk etmenizi ve ana-babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, sakın ola ki onlara ‘öf bile deme ve onları azarlama. İkisine de tatlı ve güzel söz söyle! İkisine de rahmet kanatlarını ger, alçak gönüllü bir şekilde sarıp sarmala! Ve şöyle de: ‘Rabbim! Nasıl ki onlar beni küçükten terbiye edip büyütmüşlerse şimdi sen de bu yaşlılıklarında kendilerine merhametinle muamele et.’ Rabbiniz içinizden geçenleri çok iyi bilir. Eğer iyi kimseler olursanız elbette Allah çok tövbe edenleri bağışlayıcıdır.”**¹

Değerli Müslümanlar!

Ana-babaya muamele hususunda Hz. Peygamber (s.a.v.)’in hadislerinde de aynı üslup hâkimdir: “Resûlullah bir gün ashabına: **‘Size büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi?’** diye sordu. Sahabe: ‘Evet yâ Resûlallah!’ dediklerinde: **‘Allah’a ortak koşmak ve ana-babaya asi olmaktır.’** buyurdu.”² Dolayısıyla hem Rabbimiz bu âyet-i kerîmede hem de Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hadîs-i şerifinde ana-baba ile ilişkide rahmet ve ihsan kavramını öne çıkarmışlardır. Aslında bu

ifadeler yaşlanmanın, yeniden çocukluğa dönüşmenin, gönüllerin inceldiği bir sürece girmenin anlamını taşımaktadır. O zaman bu durumda rahmet ve ihsanın ne anlama geldiğine bakmamız gerekir. Zira bunlar bizim vazifemiz olduğuna göre, görevimizi iyi kavramamız son derece önemlidir.

Aziz Cemaat!

Rahmet ve ihsan, ana-babaya rahmet ile muamele etmemiz, kabalık yapmamamız, nezaket ve zarafetle davranmamız, onları kırmamamız ve incitmememiz demektir. İhsan ise iyiliği ilke edinmemiz anlamına gelir. İyilik, bizden istenen bir şeyi yerinde, zamanında, istenildiği şekilde ve hepsinden önemlisi gönülden gelen bir duygu ile, sıkılmadan ve içtenlikle yaptığımız zaman iyilik olacaktır. Ana-babamızın hakkını işte bu şekilde teslim etmeliyiz ki Rabbimizin istediği gibi iyi kimseler olabilelim. Nitekim büyük sahâbî ve tefsir otoritesi olan Abdullah b. Abbâs (r.a.), zikrettiğimiz ayetle ilgili olarak, “Kim Allah’a şükreder de ana-babasına saygılı davranmaz ise Allah şükürünü kabul etmez.” demiştir.

Kıymetli Kardeşlerim!

O hâlde ana-babamıza karşı titizlik ve dikkatle iyilikte bulunmalı, onları hoşnut etmeli ve kaba davranmamalıyız. Zira onların üzerimizdeki haklarını Efendimiz (s.a.v.) **“Onlar senin cennetin veya cehennemindir.”**³ şeklinde ifade etmiştir. Dolayısıyla bizler ana-babamıza karşı davranışlarımızda titiz ve dikkatli olmalıyız. Onları huzursuz hissedecek ve mutsuz edecek tavırlardan sakınmalıyız. Böyle yapmadığımız takdirde Allah’ın rızasından uzaklaşabiliriz. Bakın Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bizi nasıl uyarıyor: **“Allah’ın rızası ana-babanın rızasıdır. Ana-babanın gazabı da Allah’ın gazabıdır.”**⁴

Ne mutlu ana-babasının rızasını alarak huzur-u ilâhîye çıkabilenlere!

¹ İsrâ suresi, 17:23-25

² Buhârî, Edeb, 6

³ İbn Mâce, Edeb, 1

⁴ Tirmizî, Birr, 3